

Zijn mannelijke Gen Z'ers echt zo conservatief?

Rapport Ipsos I&O

Opinieonderzoek in opdracht van EW Magazine

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2024/195

Datum

juli 2024

Opdrachtgever

EW Magazine

Auteurs

Asher van der Schelde
Peter Kanne

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

	Zijn mannelijke Gen Z'ers echt zo conservatief?	4
	Onderzoeksverantwoording	6
1	Stemgedrag	8
2	Zelf-inschatting	10
2.1	Links-rechts	10
2.2	Progressief-conservatief	11
3	Houdingen	12
3.1	Seksualiteit en genderrollen	12
3.2	Medisch-ethisch	15
3.3	Immigratie en integratie	16
3.4	Vrijheid en straf	18
3.5	Klimaat	19
3.6	Sociaaleconomisch	20

Zijn mannelijke Gen Z'ers echt zo conservatief?

De afgelopen maanden berichtten meerdere kwaliteitsmedia over een vermeende trend: jonge mannen worden conservatiever terwijl jonge vrouwen juist progressiever worden. [Financial Times](#) (januari 2024) toonde als eerste aan dat de zelf-gerapporteerde politieke ideologie van jonge mannen en vrouwen (Gen Z) de afgelopen jaren steeds verder uit elkaar is gaan lopen. Ook de [Economist](#) (maart 2024) stelde vast dat jonge mannen duidelijk conservatiever zijn dan hun vrouwelijke leeftijdsgenoten en dat deze verschillen groter zijn dan onder andere leeftijdsgroepen. Ook Nederlandse [media](#) namen deze berichtgeving over.

Als reactie hierop publiceerde de [Correspondent](#) (april, 2024) een stuk waarin deze ontwikkeling wordt weersproken. Vrouwen zijn altijd een tikkeltje progressiever dan mannen, en dat geldt ook voor de jongeren, is de strekking.

De genoemde onderzoeken hebben voor de Nederlandse situatie twee problemen. Onderzoeken die beweren dat jonge mannen conservatiever worden ten opzichte van jonge vrouwen zijn niet in Nederland uitgevoerd. De onderzoeken waar de Correspondent naar verwijst (World Values Study, European Values Study) zijn wel deels uitgevoerd in Nederland. Aan deze onderzoeken namen echter onvoldoende Gen Z'ers deel om harde uitspraken te kunnen doen over een vermeende kloof tussen jonge mannen en vrouwen.

Kortom, het was niet met zekerheid vast te stellen of er een 'conservatisme-kloof' is tussen Gen Z mannen en vrouwen in Nederland. EW Magazine verleende Ipsos I&O daarom de opdracht om uit te zoeken hoe het nu echt zit.

Afbakening

Ten eerste is het goed om vast te stellen wat er onder conservatisme wordt verstaan. Politieke houdingen zijn grofweg in twee categorieën op te delen. De eerste categorie is sociaaleconomisch van aard. Hierbij draait het vooral om de vraag in hoeverre de overheid actief welvaart moet herverdelen. De tweede categorie gaat over culturele thema's. Hierbij valt te denken aan morele kwesties zoals abortus, euthanasie en het homohuwelijk maar ook attitudes ten opzichte van immigratie. Mensen die behoudend staan ten opzichte van deze zaken worden doorgaans als conservatief aangeduid.

We onderzoeken de vermeende 'conservatisme-kloof' tussen jonge mannen en vrouwen op drie manieren:

- 1) Voorgenomen stemgedrag (op welke partijen zou men stemmen als er nu verkiezingen waren?)
- 2) Ideologische zelf-inschatting (hoe links of rechts en hoe progressief of conservatief schat men zichzelf in?)
- 3) Attitudes t.o.v. relevante thema's (seksualiteit en gender, medisch-ethisch, immigratie en integratie, klimaat, sociaaleconomisch, vrijheid en straf)

Mannelijke Gen Z'er stemt relatief progressief in vergelijking met oudere mannen

Als er nu verkiezingen zouden worden gehouden voor de Tweede Kamer zou een derde (32%) van de mannelijke Gen Z'ers (18-24 jaar) stemmen op een rechts-conservatieve partij (PVV, BBB, FvD, JA21, SGP). Dat is relatief weinig omdat 41 procent van *alle* mannen nu een rechts-conservatieve voorkeur heeft. Bovendien hebben meer Gen Z-mannen een voorkeur voor links-progressief (45%) terwijl dit slechts voor 31 procent van de totale mannelijke bevolking geldt.

Kortom, in vergelijking met de gemiddelde man stemt de Gen Z-man relatief progressief.

Jonge vrouwen zijn nóg progressiever

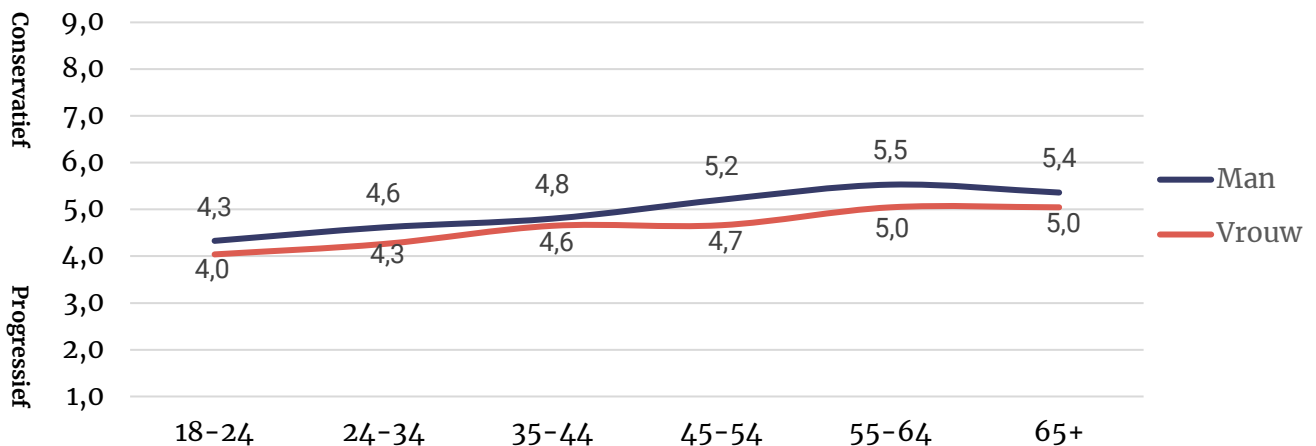
Als we de stemintenties van jonge mannen vergelijken met die van jonge vrouwen lijkt de jonge man helemaal niet meer zo progressief. Zes op tien (60%) jonge vrouwen heeft nu een links-progressieve voorkeur, duidelijk meer dus het aandeel jonge mannen (45%). Toch is dit verschil niet heel opzienbarend. Vrouwen van iedere leeftijdsgroep stemmen immers een tikkeltje links-progressiever dan hun mannelijke leeftijdsgenoten. Kortom: jonge kiezers (Gen-Z) stemmen vaker progressief, jonge vrouwen nog iets vaker dan jonge mannen.

Zelf-inschatting laat soortgelijk beeld zien

Respondenten konden een op een schaal van 1 tot 9 aangeven hoe ze hun eigen politieke oriëntatie inschatten, 1 betekende 'uiterst progressief', 5 iets in het midden en 9 'uiterst conservatief'. Ook hier blijkt dat Gen Z relatief progressief is ten opzichte van andere leeftijdsgroepen. Bij iedere generatie zijn vrouwen iets progressiever dan mannen. De verschillen binnen Gen Z zijn niet opmerkelijk groot.

Figuur 0.1: Zelf-inschatting politieke oriëntatie

In de politiek wordt soms gesproken over "progressief" en "conservatief". Waar zou u uzelf op deze schaal plaatsen, waarbij 1 uiterst progressief en 9 uiterst conservatief betekent?

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

Ook als we kiezers vragen zichzelf op een links-rechtsschaal in te schatten zien we dit beeld, namelijk Gen Z'ers zijn relatief links. Dat geldt in sterkere mate voor vrouwen dan voor mannen, maar dit verschil is niet bijzonder groot.

Jonge man wel relatief conservatief als het gaat om homoseksualiteit en abortus

Er zijn enkele aanknopingspunten die de hypothese van de groeiende ‘conservatisme-kloof’ wel ondersteunen. Zo vinden beduidend minder Gen Z mannen homoseksualiteit normaal (65%) dan hun vrouwelijke leeftijdsgenoten (83%). Vijftien procent van de Gen Z-mannen geeft aan homoseksualiteit niet normaal te vinden. Van de Gen Z vrouwen vindt acht procent dit. De rest heeft geen duidelijke mening. Onder andere leeftijdsgroepen zien we eveneens dat vrouwen toleranter zijn op dit vlak, maar doorgaans is het verschil minder groot.

Ook als het gaat om abortus lijken Gen Z mannen relatief conservatief. Zo vindt een kwart (25%) dat abortus alleen toegestaan zou moeten zijn in het geval van verkrachting of als de moeder gevaar loopt. Onder jonge vrouwen is de steun voor deze stelling zeer klein (8%). Andere leeftijdsgroepen zijn doorgaans ook iets behoudender als het gaat om abortus, maar het verschil is het grootst bij Gen Z.

Grosso modo is mannelijke Gen Z'er relatief progressief

Daar staat tegenover dat het beeld van de conservatieve mannelijke Gen Z'er niet wordt ondersteund door de overige stellingen. Zo denkt de Gen Z man relatief progressief over feminisme, immigratie en integratie, strafrecht en klimaat. Doorgaans iets minder progressief dan de vrouwen uit dezelfde generatie, maar de verschillen zijn niet groter dan onder andere leeftijdsgroepen.

Conclusie

Mannen zijn iets conservatiever dan vrouwen. Ze stemmen vaker op rechts-conservatieve partijen, schatten zichzelf conservatiever in en nemen vaker een conservatief standpunt in als het gaat om culturele onderwerpen. Dat is al decennia het geval. De afgelopen maanden berichtten media echter veelvuldig dat binnen Gen Z de ‘conservatisme-kloof’ tussen mannen en vrouwen groter wordt. Dit onderzoek kan deze claim in de Nederlandse context niet bevestigen.

Gen Z mannen zijn namelijk relatief progressief in vergelijking met oudere mannen. Vrouwelijke leeftijdsgenoten zijn duidelijk progressiever, maar dit verschil tussen mannen en vrouwen is zichtbaar onder iedere leeftijdsgroep. Als het gaat om homoseksualiteit en abortus liggen de opvattingen van jonge mannen en vrouwen wel relatief ver uit elkaar. Desalniettemin vindt een ruime meerderheid van de mannen uit Gen Z homoseksualiteit normaal en pleiten ze niet voor strengere abortuswetgeving.

Kortom, Gen Z lijkt een doodgewone generatie met progressieve vrouwen en iets minder progressieve, maar zeker geen conservatieve, mannen.

Onderzoeksverantwoording

Voor dit onderzoek maakten we gebruik van een representatieve steekproef van de totale bevolking. Hier werkten in totaal 1.979 Nederlanders van 18 jaar en ouder aan mee. De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De dataverzameling vond plaats van vrijdagmiddag 14 juni tot en met donderdagochtend 20 juni.

Omdat we de verschillen in politieke houdingen tussen mannelijke en vrouwelijke Gen Z'ers goed met elkaar wilden vergelijken trokken we ook een speciale (extra) steekproef met alleen 18 tot en

met 24-jarigen. In totaal namen 405 respondenten mee uit deze leeftijdscategorie. Deze steekproef is daarna herwogen op leeftijd, geslacht, huidig opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2023, zodat de steekproef representatief is voor deze leeftijdsgroep voor alle Nederlanders op deze kenmerken.

Het onderzoek is grotendeels uitgevoerd in het I&O Research Panel. Ook namen 98 respondenten mee via PanelClix. Deze respondenten hebben allen een niet-westerse achtergrond.

1 Stemgedrag

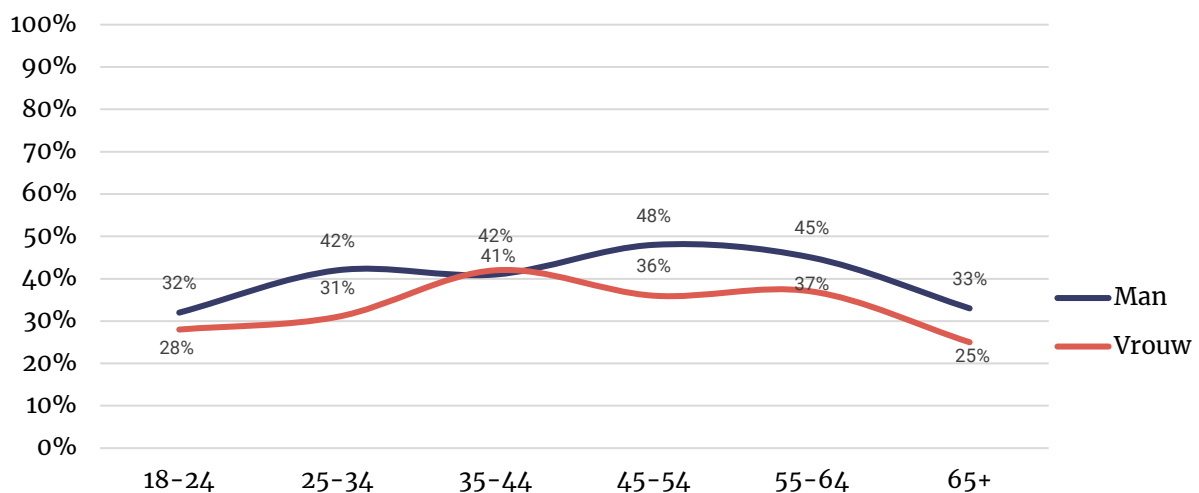
Onderstaande figuur toont de populariteit van rechts-conservatieve (PVV, BBB, FvD, JA21 en SGP) partijen naar leeftijd en geslacht.

Van alle Nederlandse kiezers heeft 37 procent nu een voorkeur voor rechts-conservatieve partijen. Mannen kiezen vaker voor rechts-conservatief (41%) dan vrouwen (31%). Onder de jongste leeftijdsgroep is het verschil tussen mannen en vrouwen niet significant, dat geldt ook voor kiezers van tussen de 35 en 44 jaar. Bij de andere leeftijdsgroepen is het wel zo dat mannen vaker voor rechts-conservatief kiezen dan vrouwen.

De figuur toont een duidelijk leeftijdseffect. Gen Z-kiezers (18-24 jaar) stemmen minder vaak op rechts-conservatieve partijen dan gemiddeld, ongeacht geslacht. Datzelfde geldt voor de oudste leeftijdsgroep. Ook zij zijn minder geneigd een stem uit te brengen op een rechts-conservatieve partij. De steun voor rechts-conservatief is het grootst onder kiezers van tussen de 35 en 64 jaar. Ditzelfde patroon bestaat in o.a. Frankrijk, Duitsland en Italië¹.

Figuur 1.1: Aandeel kiezers dat nu voorkeur heeft voor rechts-conservatieve partij (PVV, BBB, FvD, JA21, SGP)

Naar leeftijd en geslacht

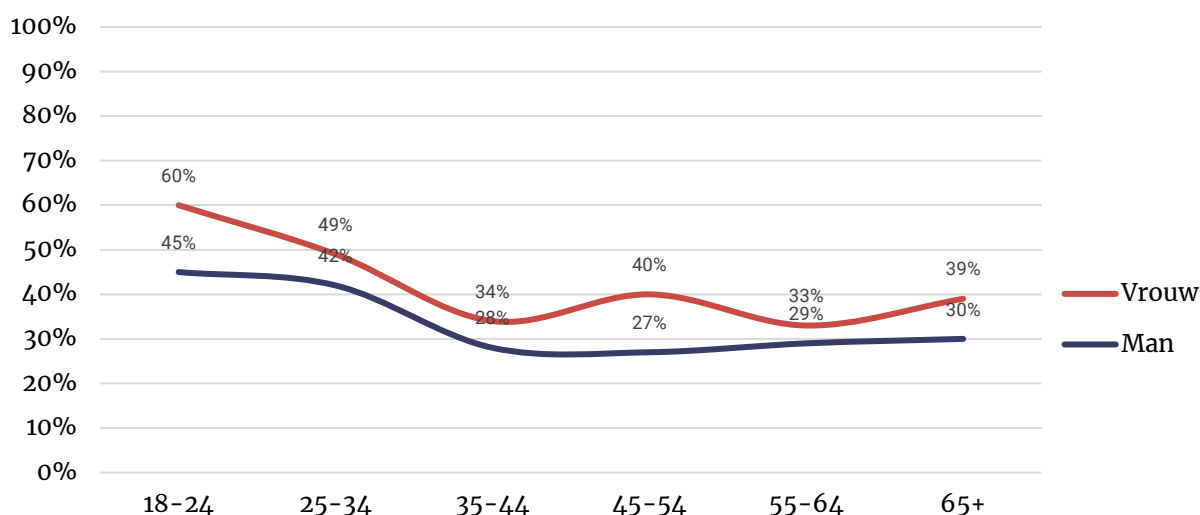
Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

¹ [How the far right is winning over young Europeans \(ft.com\)](https://www.ft.com/content/2024/07/11/european-right-conservative)

Onderstaande figuur toont de steun voor links-progressieve partijen (GroenLinks-PvdA, D66, Partij voor de Dieren, SP en Volt). Van het totale electoraat heeft 35 procent nu een voorkeur voor links-progressief. Voor vrouwen geldt dit vaker (40%) dan voor mannen (31%).

De patronen naar leeftijd en geslacht zijn wederom duidelijk: Gen Z stemt vaker links-progressief dan anderen en vrouwen stemmen linkser dan mannen. Binnen Gen Z is het verschil tussen mannen en vrouwen vrij fors - vrouwelijke Gen Z'ers stemmen nog vaker links-progressief dan mannelijke Gen Z'ers.

Figuur 1.2: Aandeel kiezers dat nu voorkeur heeft voor links-progressieve partij (GL-PvdA, D66, Partij voor de Dieren, SP, Volt)
Naar leeftijd en geslacht

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

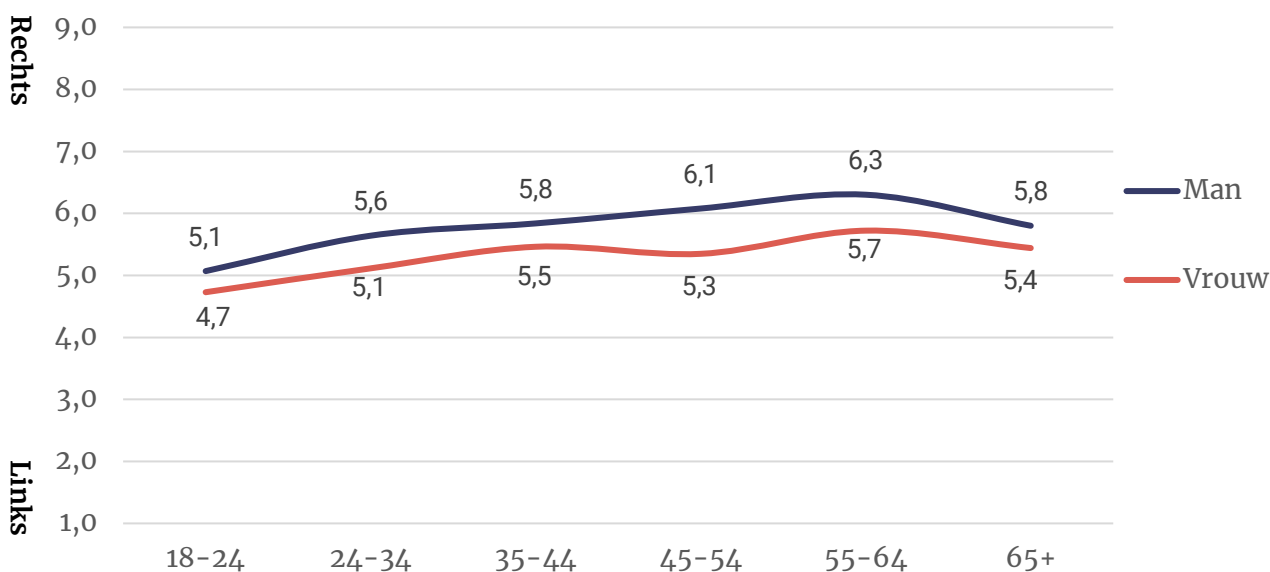
2 Zelf-inschatting

2.1 Links-rechts

Naast voorgenomen stemgedrag konden respondenten ook aangeven in welke mate zij zich als links of rechts beschouwen. Duidelijk is dat onder iedere leeftijdscategorie vrouwen zichzelf een tikkeltje linkser inschatten dan mannen. Daarnaast toont de figuur dat Gen Z-mannen en -vrouwen zichzelf als linkser inschatten dan andere leeftijdsgroepen van hun eigen geslacht.

Figuur 1.1: Zelf-inschatting kiezers

In de politiek wordt soms gesproken over “links” en “rechts”. Waar zou u uzelf op deze schaal plaatsen, waarbij 1 uiterst links en 9 uiterst rechts betekent?

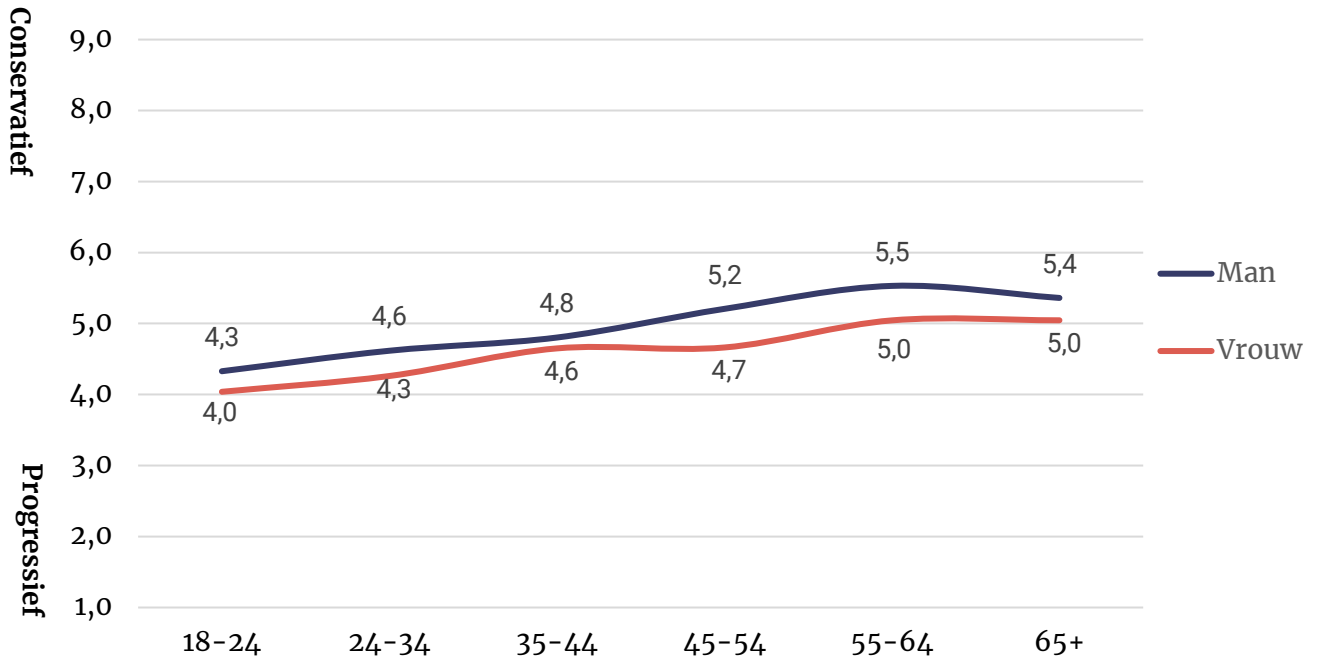
ron: Ipsos I&O (juli 2024)

2.2 Progressief-conservatief

Eenzelfde patroon zien we als respondenten aangeven in welke mate ze zichzelf als progressief of conservatief beschouwen. Vrouwen zijn altijd iets progressiever dan mannen en Gen Z is de meest progressieve generatie.

Figuur 0.2: Zelf-inschatting kiezers

In de politiek wordt soms gesproken over “progressief” en “conservatief”. Waar zou u uzelf op deze schaal plaatsen, waarbij 1 uiterst progressief en 9 uiterst conservatief betekent?

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

3 Houdingen

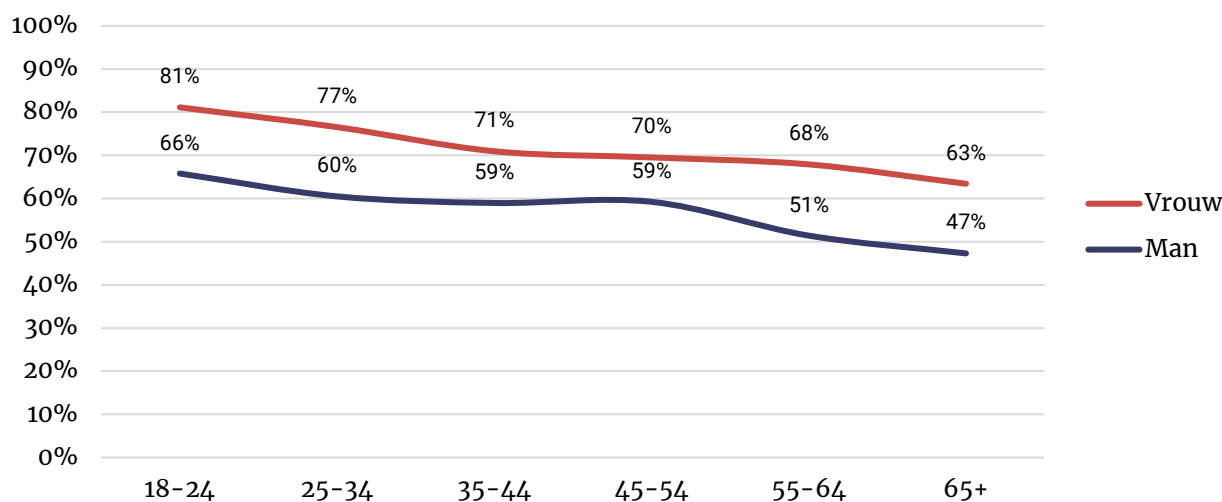
Dit hoofdstuk toont de verschillen tussen leeftijdsgroepen naar geslacht als het gaat om allerlei politieke en maatschappelijke thema's.

3.1 Seksualiteit en genderrollen

Gen Z mannen vinden vaker dan oudere leeftijdsgroepen dat het voor niet-heterostellen net zo makkelijk moet zijn om te adopteren als voor heteroseksuele stellen. Twee op de drie (66%) mannen van tussen de 18 en 24 jaar schaart zich achter de stelling, onder 65-plussers geldt dit voor 47 procent.

Onder iedere leeftijdsgroep denken vrouwen progressiever over deze kwestie dan mannen. Onder Gen Z'ers is de kloof tussen mannen en vrouwen ook aanwezig maar niet bijzonder groot.

Figuur 3.1: % (helemaal) eens met "het moet voor niet-heterostellen net zo makkelijk zijn om kinderen te adopteren als voor heteroseksuele stellen"

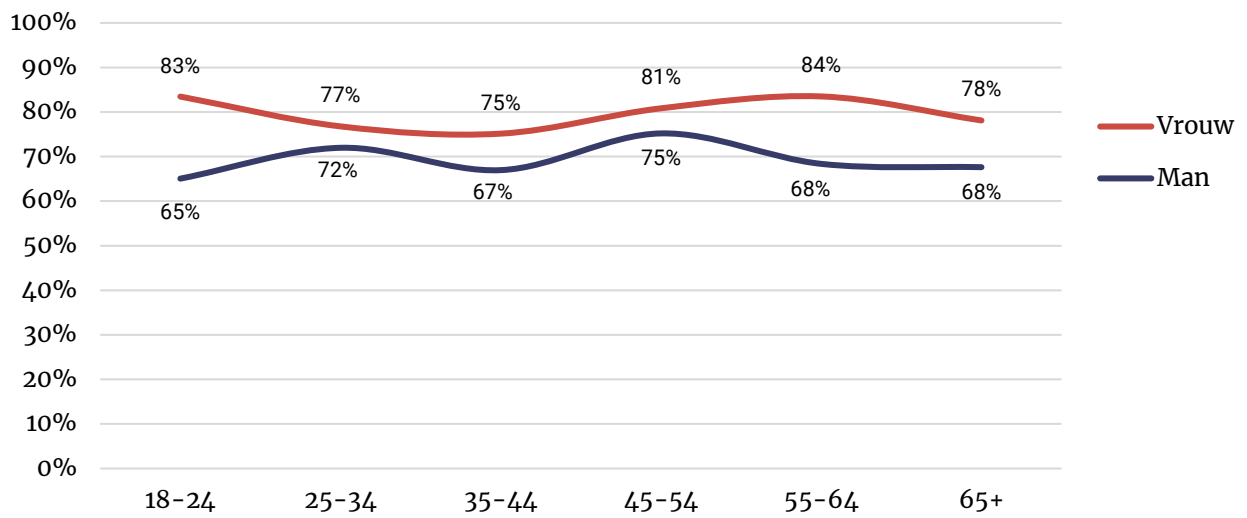

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

De tweede stelling over homoseksualiteit (“ik vind het normaal als twee mensen van hetzelfde geslacht verliefd op elkaar zijn”) levert net een ander beeld op. Nog steeds zien we dat vrouwen progressiever tegenover homoseksualiteit staan dan mannen. Opvallend is echter dat het verschil tussen jonge mannen en vrouwen groter is dan onder andere leeftijdsgroepen en dat jonge mannen homoseksualiteit iets minder vaak normaal vinden dan mannen van tussen de 25 en 54 jaar oud.

Vijftien procent van de jonge mannen is het oneens met de stelling evenals elf procent van alle mannen.

Figuur 3.2: % (helemaal) eens met “Ik vind het normaal als twee mensen van hetzelfde geslacht verliefd op elkaar zijn”

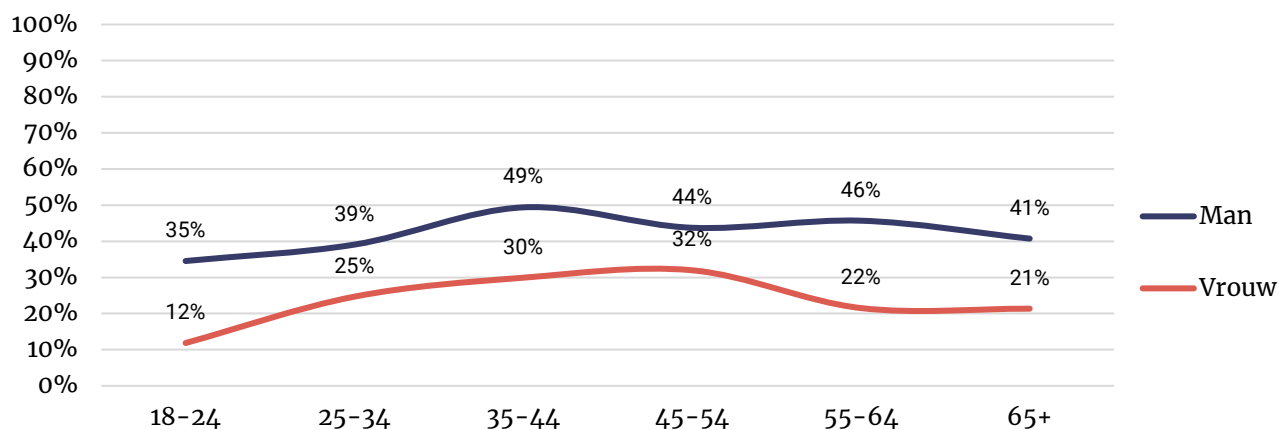

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

[The Economist](#) baseerde de claim dat er een conservatisme-kloof zou zijn onder andere op een studie waaruit bleek dat jonge mannen vaker dan oudere mannen vinden dat ‘feminisme te ver is doorgeslagen’. Dat beeld wordt niet bevestigd in Nederland. Een op drie jonge mannen (35%) onderschrijven de stelling. Oudere mannen doen dit vaker.

Het verschil tussen jonge mannen en vrouwen (die zelden vinden dat feminisme is doorgeslagen) is fors maar niet groter dan onder de meeste andere leeftijdsgroepen.

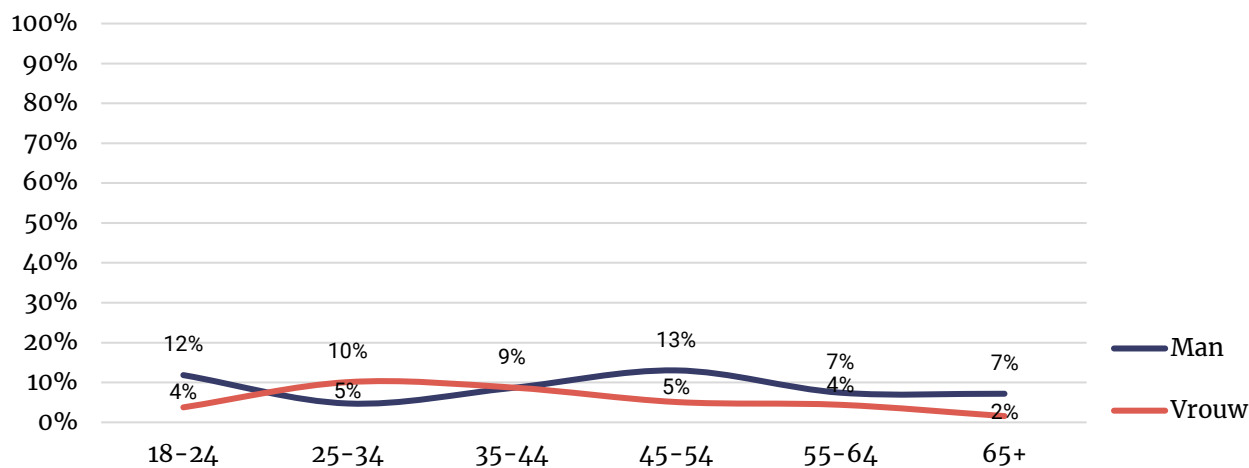
Figuur 3.3: % (helemaal) eens met “Het feminisme in Nederland is doorgeslagen”

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

Als het gaat om de taakverdeling binnenshuis geven weinig Nederlanders aan dat zij hechten aan een traditionele rolverdeling waarbij vrouwen meer tijd besteden aan het huishouden. Verschillen naar geslacht een leeftijd zijn tevens marginaal.

Figuur 3.4: % (helemaal) eens met “Vrouwen moet meer tijd aan het huishouden besteden dan mannen”

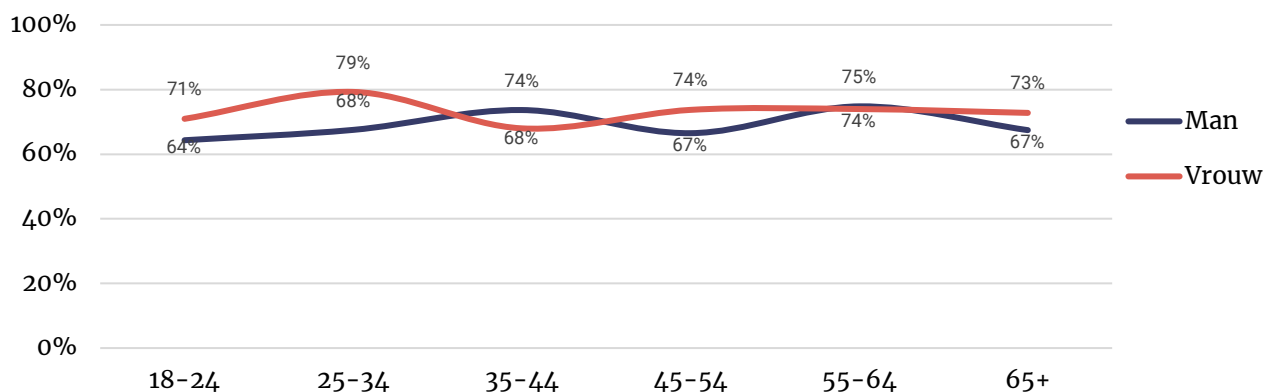

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

3.2 Medisch-ethisch

Mannen en vrouwen, ongedacht de leeftijd, denken ongeveer hetzelfde over euthanasie. Een ruime meerderheid van elke groep is voor.

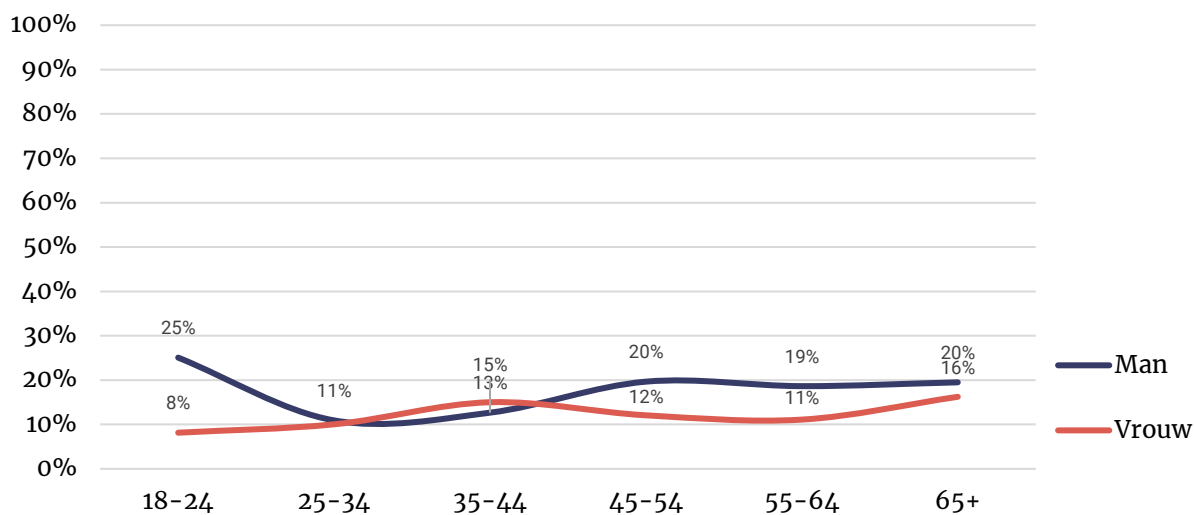
Figuur 3.5: % (helemaal) eens met "Ouderen die vinden dat hun leven voltooid is, mogen met professionele hulp een einde aan hun leven maken"

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

Op het gebied van abortus verschillen jonge mannen en vrouwen wel duidelijk van elkaar. Een kwart van de jonge mannen vindt dat abortus alleen toegestaan moet zijn in het geval van verkrachting of als de moeder gevaar loopt. Van de jonge vrouwen vindt slechts 8 procent dat. Onder andere leeftijdsgroepen zijn de verschillen tussen man en vrouw niet zo groot.

Figuur 3.6: % (helemaal) eens met "Abortus moet alleen toegestaan zijn in geval van verkrachting of als de moeder gevaar loopt"

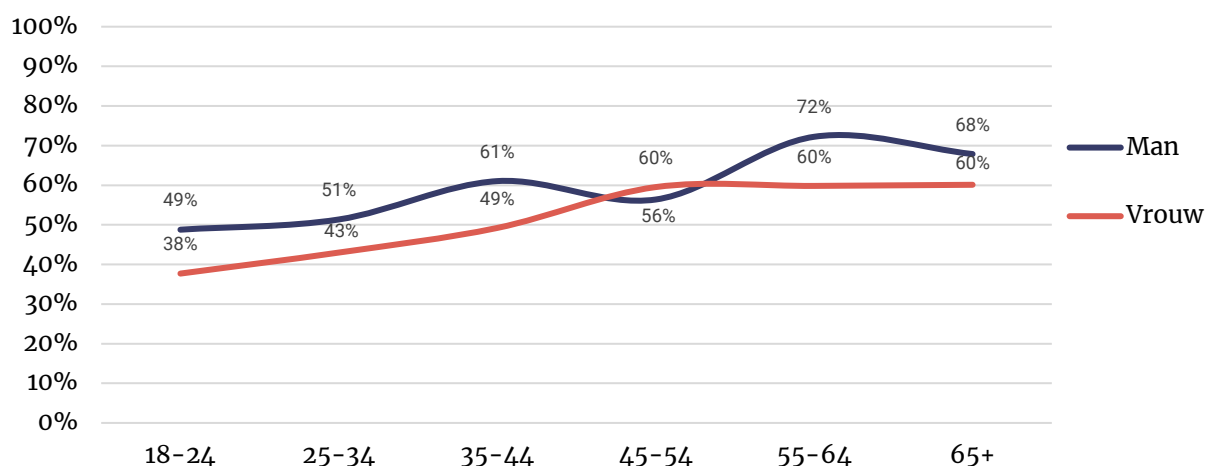

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

3.3 Immigratie en integratie

Hoe ouder iemand is, hoe groter dat de kans dat hij of zij vindt dat mensen met een migratieachtergrond zich volledig moet aanpassen aan de Nederlandse manier van leven. Mannen vinden dit doorgaans vaker dan vrouwen. Onder Gen Z'ers is het verschil niet bijzonder groot.

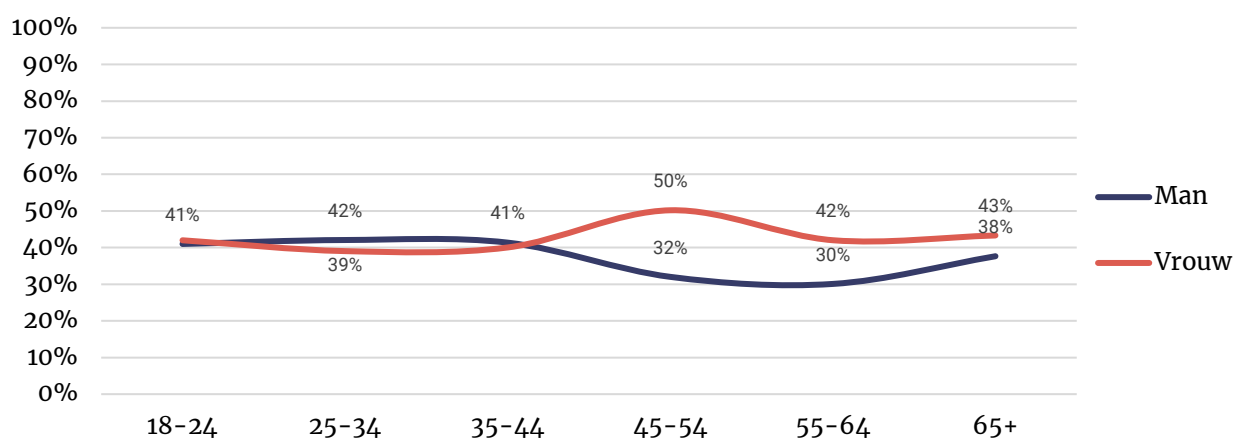
Figuur 3.7: % (helemaal) eens met "Mensen met een migratieachtergrond moeten zich volledig aanpassen aan de Nederlandse manier van leven"

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

Jonge mannen en vrouwen vinden in gelijke mate (41% eens) dat het 'onze morele plicht is om asielzoekers op te vangen in Nederland'. Vanaf 45 jaar beginnen de opvattingen van mannen en vrouwen uit elkaar een te lopen - vrouwen nemen een progressievere positie in dan mannen.

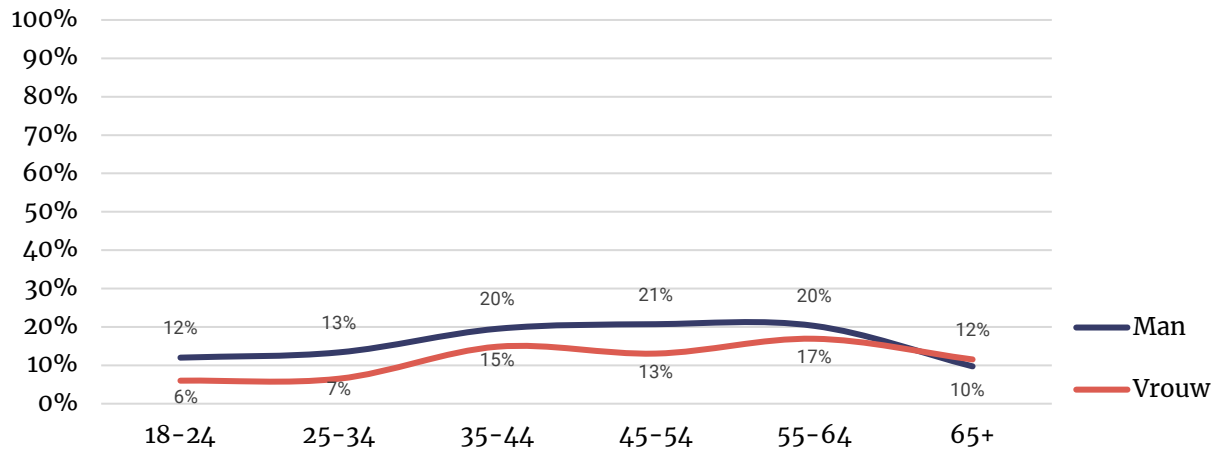
Figuur 3.8: % (helemaal) eens met "Het is onze morele plicht om asielzoekers op te vangen in Nederland"

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

Het sluiten van moskeeën is onder geen enkele groep een populair idee. De jongste en oudste leeftijdsgroepen zijn het het minst vaak eens met de stelling. Doorgaans zijn mannen iets vaker voor sluiting. Bij Gen Z zien we dit verschil ook, al is het miniem.

Figuur 3.9: % (helemaal) eens met “Alle moskeeën in Nederland moeten worden gesloten”

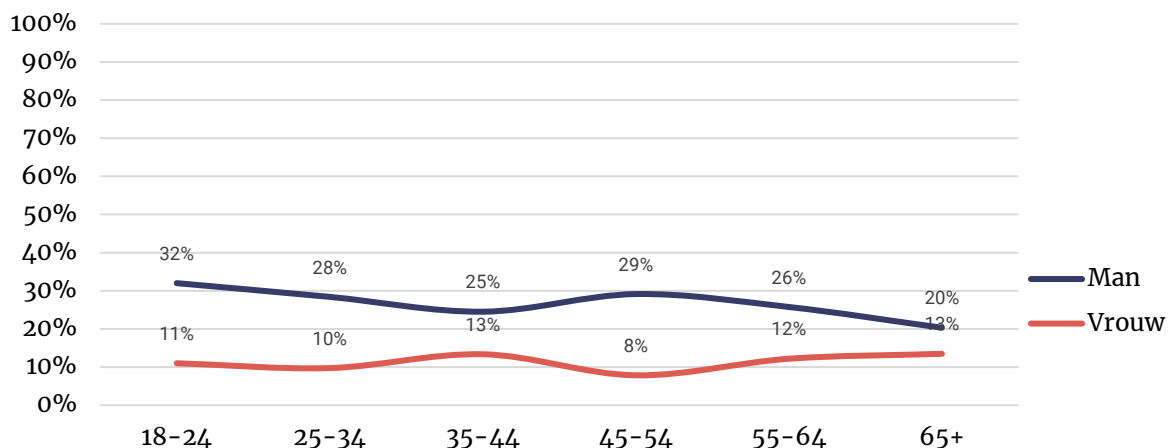

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

3.4 Vrijheid en straf

Jonge mannen vinden vaker (32% eens) vinden vaker dat ‘iedereen in het openbaar alles mag zeggen, ook als dat leidt tot discriminatie’ dan andere groepen. Het verschil binnen Gen Z is behoorlijk (van de jonge vrouwen is 11% het eens met de stelling).

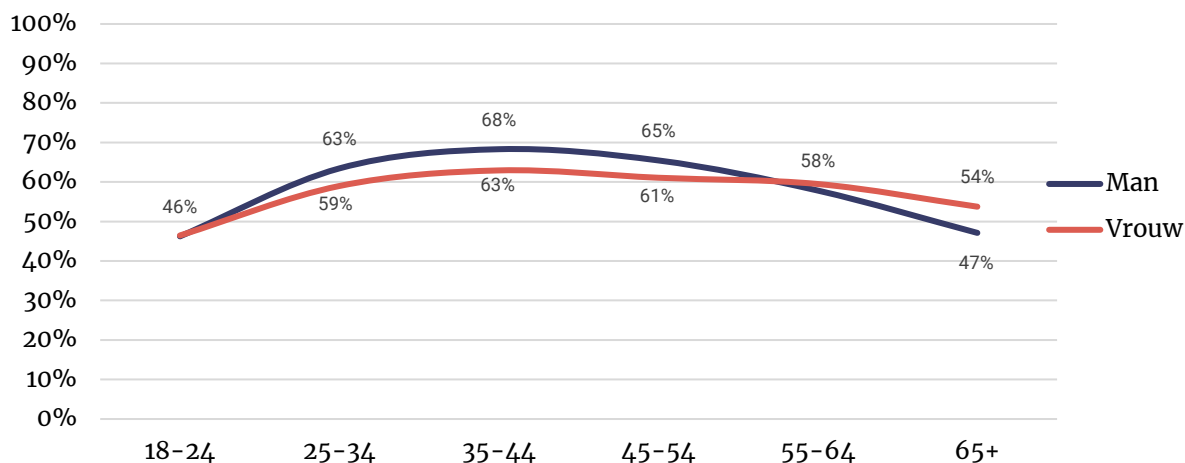
Figuur 3.10: % (helemaal) eens met “Iedereen mag in het openbaar zeggen wat hij wil, ook als dat leidt tot discriminatie”

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

Mannen en vrouwen zitten doorgaans op een lijn als het aankomt op zwaarder straffen. Gen Z'ers en 65-plussers zijn het minst vaak voor hogere gevangenisstraffen, terwijl de middengroepen hier relatief vaak voor pleiten.

Figuur 3.11: % (helemaal) eens met “Er moeten hogere gevangenisstraffen komen”

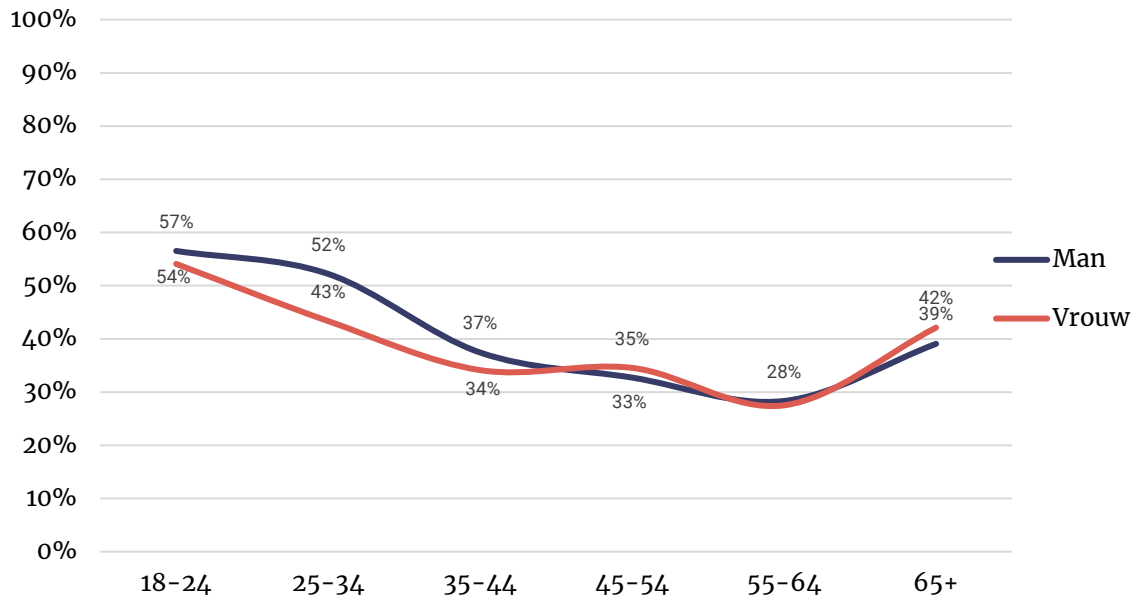

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

3.5 Klimaat

Houdingen ten opzichte van klimaatverandering zijn sterk leeftijdsgebonden. De jongste twee leeftijdsgroepen pleiten vaker voor een klimaatneutraal Nederland in 2050 dan andere leeftijdsgroepen. Dit geldt in iets mindere mate ook voor 65-plussers. Verschillen tussen man en vrouw zijn nagenoeg non-existent.

Figuur 3.12: % (helemaal) eens met "Nederland moet in 2050 volledig klimaatneutraal zijn"

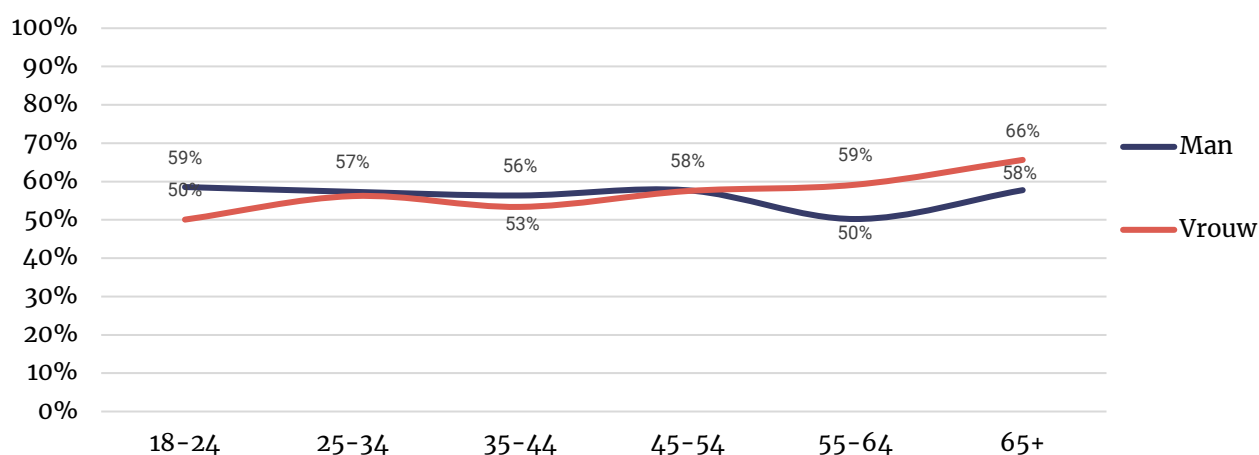

3.6 Sociaaleconomisch

De voorgaande stellingen hadden betrekking op sociaal-culturele onderwerpen. Om ook de sociaaleconomische houdingen van de verschillende groepen te kunnen vergelijken legden we ook twee stellingen voor over deze dimensie.

Opvallend is dat jonge mannen iets vaker voorstander (59% voor) zijn van hogere belastingen voor mensen die meer dan 150.000 euro per jaar verdienen dan jonge vrouwen (50%). Onder andere leeftijdsgroepen zien we dit niet of juist andersom (vrouwelijke 55-plussers zijn vaker voor dan mannen).

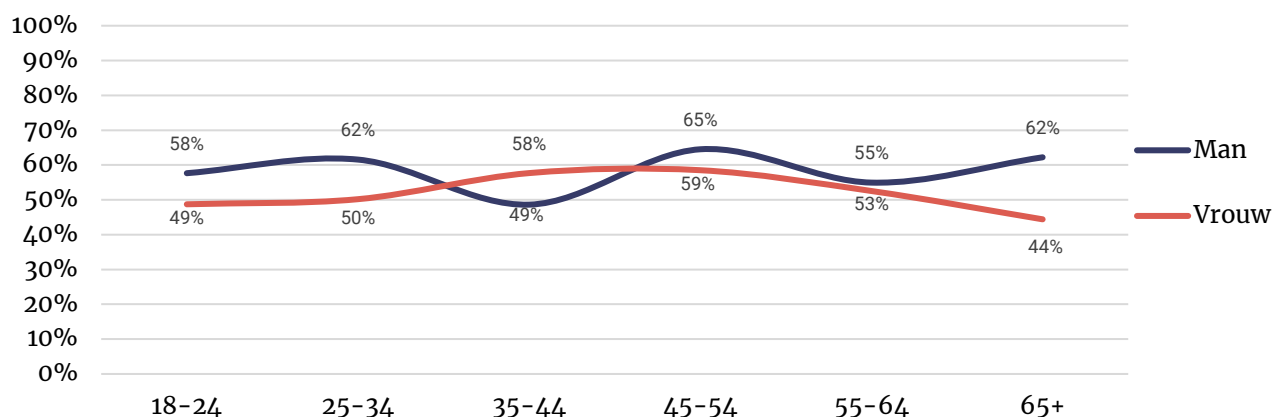
Figuur 3.13: % (helemaal) eens met "Nederlanders die 150.000 euro per jaar of meer verdienen moeten meer belastingen betalen dan ze nu doen"

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

De andere sociaaleconomische stelling levert een diffuser beeld op. Mannen vinden doorgaans iets vaker dan vrouwen dat grote inkomensverschillen gerechtvaardigd zijn als het resultaat zijn van hard werken. Naar leeftijdsgroepen zijn er weinig in het oog springende verschillen.

Figuur 3.14: % (helemaal) eens met "Grote inkomensverschillen zijn rechtvaardig als ze het resultaat zijn van hard werken"

Bron: Ipsos I&O (juli 2024)

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl